

ДЕРЖАВНА ПОЛІТИКА ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ В РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ*

Успішне проведення системних суспільно-політичних реформ в Україні залежатиме від зваженої, ефективної державної політики. В сучасних умовах вона потребує суттєвого переосмислення, нового змістовного наповнення відповідно до людиноцентричних цінностей та міжнародних стандартів, які є значущими для усього світового співтовариства. Важлива роль у цьому процесі відводиться також вітчизняній політичній науці. Адже у складному і суперечливому процесі реформування соціальної сфери країни фактично йдеться про створення нової системи охорони здоров'я, яка б посіла провідне місце серед основних пріоритетів державної політики, стала б у майбутньому стрижневим напрямом всіх видів політики.

У монографічному дослідженні «Державна політика здоров'язбереження: світовий досвід і Україна» представлені результати комплексного політологічного дослідження державної політики збереження громадського здоров'я в контексті здоров'язбережнього підходу. В аспекті оцінкових характеристик дослідження є актуальним та інноваційним, а результати затребувані практикою.

Рецензована монографія ґрунтується на широкій теоретичній та нормативно-правовій джерельній базі. Об'єктивність висновків, частково, засвідчує й проведене автором Інтернет-опитування. Обрана методологія дослідження дозволяє дійти аргументованих висновків, створити авторську систему основних понять і категорій з досліджуваної проблеми, вирішити завдання, поставлені в роботі.

* Співак М.В. Державна політика здоров'язбереження: світовий досвід і Україна: монографія. Київ: Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2016. 520 с.

© НАУМКІНА Світлана Михайлівна – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К.Д. Ушинського

Вдалою є загальна композиція й архітектоніка монографії. Перший розділ присвячено теоретико-методологічним засадам дослідження політики здоров'язбереження. Він містить комплекс питань, пов'язаних з актуалізацією в сучасних умовах ціннісних (філософських, політико-правових) аспектів здоров'я людини, дослідженням здоров'язбереження на глобальному рівні та формуванням відповідної ідеології, теоретико-методологічних підходів до визначення політики здоров'язбереження тощо. В центрі політики здоров'язбереження розглядається здорова і відносно здорова людина, а не лише хвора людина з її потребами. Важливим завданням такої політики, зазначає М.В. Співак, є переорієнтація від політики лікування до політики зміцнення та збереження здоров'я і попередження захворювань. На цих та інших викладених у розділі концептуальних положеннях побудовані подальші розділи монографії.

У другому розділі основна увага приділяється дослідженню зарубіжного досвіду реалізації політики здоров'язбереження. Авторкою опрацьовано широкий масив наукової літератури вітчизняних та зарубіжних дослідників, зокрема Д. Арзянцевої, П. Браун, О. Вакуленко, О. Возіанова, К. Глонті, Т. Двік, Л. Жаліла, Н. Комарова, О. Мінцера, М. Новікова, О. Пунди, А. Робертсон, Т. Семігіної, І. Сенюти, М. Сейшел, М. Тоусенда, В. Хекбарта, С. Хамана та ін., здійснено аналіз політики здоров'язбереження понад 60 країн світу: північноамериканської економічної інтеграції; країн Карибського басейну, островних держав, країн Південної Америки, Західної Європи, Південної Європи, визначено найбільш передові й прогресивні практики збереження здоров'я скандинавських країн.

У третьому розділі монографії М.В. Співак досліджує роль державної політики здоров'язбереження в розвитку системи громадського здоров'я в Україні. Детально аналізуються сучасний стан та проблеми політики в галузі, визначається коло суб'єктів політики, обґрунтовано принципи, цілі, завдання, функції державної політики здоров'язбереження. Перспективи державної політики здоров'язбереження в умовах реформування суспільства авторка пов'язує, зокрема, з діяльністю Центру громадського здоров'я Міністерства охорони здоров'я, який матиме доступ до медичної статистичної інформації, здійснюватиме обробку баз даних, готуватиме науково обґрунтовані рішення та аналітику в сфері громадського здоров'я,

здійснюватиме керівництво обласними установами у сфері громадського здоров'я.

Останній, четвертий розділ монографії присвячено проблемам формування національної стратегії здоров'язбереження в Україні, розв'язання яких пов'язано з виробленням стратегічних підходів у її розбудові та визначенням шляхів реалізації інноваційної політики здоров'язбереження, формуванням механізму державно-приватного партнерства в цьому контексті. На основі аналізу зарубіжного досвіду запропонована модель державно-приватного партнерства, яка, на думку авторки, найбільш повно розкриває роль громадянського суспільства і громадян у реалізації політики здоров'язбереження (державо-центральні органи виконавчої влади-бізнес-громадяни). Державно-приватне партнерство у напрямку реалізації політики здоров'язбереження визначається як здатність згрупувати найкращі якості сторін, ефективно використовувати ресурси, залучати можливості і досвід держави та приватного партнера з метою задоволення суспільних потреб.

Висновки, запропоновані у праці М.В. Співак, є достатньо аргументованими. Їх достовірність зумовлена тим, що дослідження ґрунтується на широкій джерельній базі, чинних нормативно-правових актах стосовно проблем охорони здоров'я, на використанні широкого пласту наукової літератури. Основні положення роботи характеризуються об'єктивністю, науковістю, послідовністю.

Наукова значущість рецензованої монографії полягає в тому, що робота є комплексним дослідженням проблеми формування ефективної державної політики здоров'язбереження в Україні. Наукові висновки та рекомендації авторки можуть бути використані для подальших наукових пошуків у сфері дослідження суспільно-політичних процесів у державі, а також для вдосконалення практики здоров'язбереження на національному рівні, що надає роботі очевидного практичного значення.

Монографія М.В. Співак за обсягом та змістом, характером досліджуваних питань та вирішуваних завдань становить вагомий додатак у розвиток вітчизняної політичної науки. Вона може бути цікавою для науковців, політиків, правознавців, державних службовців, викладачів і студентів вищих навчальних закладів.